

Käsityökoulu Robotti

—

Opetussuunnitelma

**Taiteen perusopetus
Mediataiteet
Yleinen oppimäärä**

Nimi

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelma,
Mediataiteet, Käsityökoulu Robotti, 2020

Kunta

Espoo (Helsinki, Turku)

Koulu

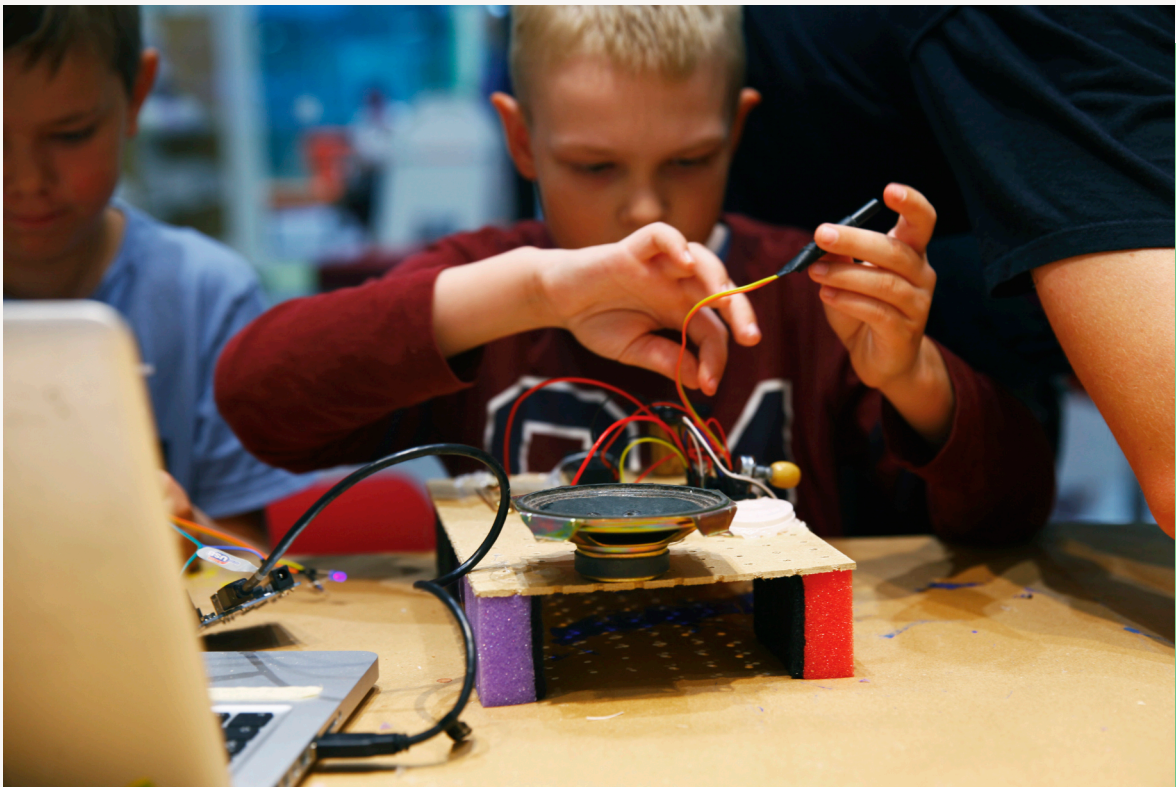
Käsityökoulu Robotti

Sisältö

Johdanto	4
Taiteen perusopetus Käsiyökoulu Robotissa	6
Taiteen perusopetus	6
Käsiyökoulu Robotin toiminta-ajatus	7
Arvoperusta	7
Oppimiskäsitys	9
Oppimisympäristöt ja työtavat	9
Toimintakulttuuri	10
Toiminnan jatkuva kehittäminen	11
Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa	12
Toiminnan arviointi, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus	12
Yleinen oppimäärä	13
Opintojen laajuus	13
Opintojen rakenne	13
Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet	14
Oppimäärän yksilöllistäminen	14
Oppimisen arviointi opintojen aikana	14
Oppilaaksi ottamisen periaatteet	16
Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen	16
Todistukset	17
Päättötodistus	17
Osallistumistodistus	17
Mediataiteet	18
Varhaisiän mediataiteiden kasvatus	19
Mediataiteiden yhteiset opinnot	20
Opintokokonaisuudet	20
Tavoitteet	21
Keskeiset sisällöt	21
Mediataiteiden teemaopinnot	23
Opintokokonaisuudet	23
Tavoitteet	24
Keskeiset sisällöt	24
Aikuisten opetus	27
Työtavat mediataiteiden opetuksessa	28
Lähteet	29

Johdanto

Yhteiskuntamme ja elinympäristömme on yhä enenevässä määrin digitalisoitunut. Niin työelämä kuin vapaa-aika on punoutunut erilaisten digitaalisten tekniikoiden sekä palvelujen kanssa – tai niiden kautta – toimimiseen. Tämä heijastuu luonnollisesti myös lasten ja nuorten elämään: digitaaliset laitteet, pelit ja niiden mukana tuomat kulttuurit määrittelevät suuressa määrin myös lasten arkea. Voidaankin puhua postdigitaalisesta maailmasta: maailmasta, jossa digitaalisten laitteiden käyttö on jo niin arkipäiväistä, ettei niiden osuutta enää huomata. Päinvastoin se, että joku ei esimerkiksi käytä älypuhelinta tai sosiaalista mediaa, onkin yhä enenevässä määrin valinta ja kannanotto. Postdigitaalisuus ei kuitenkaan tarkoita digitalisaation loppumista, vaan ennemminkin se auttaa meitä määrittelemään digitaalisen tekniikan valtaa yhteiskunnassamme. Digitalisaatio, eli yhä useampien toiminteiden muuntaminen digitaalisiksi, näyttääkin jatkuvan ja laajenevan edelleen.

Digitaalinen teknologia eroaa aiemmista teknologioista sen ohjelmoidun luonteen vuoksi. Kaikki, mikä on digitaalista, on myös jollain tasolla ohjelmoitua. Tämän vuoksi ohjelmoinnin asemaa lieneekin nostettu kouluissa – sekä meillä Suomessa että muualla maailmassa. Ohjelmoinnin tärkeys nähdään kuitenkin eri näkökulmista: Ehkä yleisin näkemys korostaa ohjelmoinnissa opettavien taitojen, loogisen ajattelun ja matematiikan, tärkeyttä tulevaisuuden yhteiskunnassa sekä ammateissa. Ohjelmointia voi kuitenkin lähestyä myös toisesta kulmasta, katsomalla ohjelmointia yhteiskuntaa rakentavana ja yksilön elämää määrittelevänä asiana. Tällöin ohjelmoinnin ymmärtäminen siirtyy tulevaisuuden taidosta kysymykseksi tasa-arvosta, mahdollisuudesta osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä kulttuurilliseksi ja taiteelliseksi kysymykseksi.

Käsityökoulu Robotin tavoitteena on edistää lasten ja nuorten mahdollisuuksia ja toimijuutta postdigitaalisessa maailmassa. Tämä toimijuus sisältää olennaisesti myös taiteellisen

toiminnan ja ilmaisun. Käsityökoulu Robotin opetuksen keskiössä onkin taide: taide sekä ilmaisun ja kommentoinnin kanavana, mutta myös kokemuksellisen oppimisen metodina. Taiteen kautta oppija saa sekä omakohtaista ymmärrystä maailmasta jossa digitaaliset käytänteet ja teknologiat ovat sulautuneet fyysisen maailman käytänteisiin, että oppilas saa taitoja ilmaista itseään digitaalisen teknologian ja materian kautta. Tätä kautta Käsityökoulu Robotin opetus on kytköksissä myös maker-kulttuuriin ja erityisesti kriittiseen maker-kulttuuriin, jossa fyysinen tekeminen, uudet että vanhat teknologiat, sekä luova ja innovoiva tieteen, taiteen ja teknologian yhdistäminen yhdistyvät. Maker-kulttuurille on ominaista pureutua teknologian toimintatapoihin, sekä oppia ymmärtämään ja muokkaamaan sitä. Vertaisoppiminen ja uusien digitaalisten mahdollisuuksien käyttö oppimisessa, oppimisen jakamisessa sekä yhteistyössä ovat tärkeitä maker-kulttuurille. Tämän kautta maker-yhteisö voi toimia paikallisesti, mutta myös luoda tärkeitä suhteita ja oppimisen kanavia globaalisti. Kriittinen maker-kulttuuri on näiden lisäksi kiinnostunut tekemisen ja digitaalisten teknologian yhteyksistä diversiteettiin ja yhteiskunnallisiin ilmiöihin. Tekeminen määrittänyt toiminnaksi joka voi sekä voimaannuttaa tekijää, että ottaa ympäröivän maailman ja ekologian huomioon.

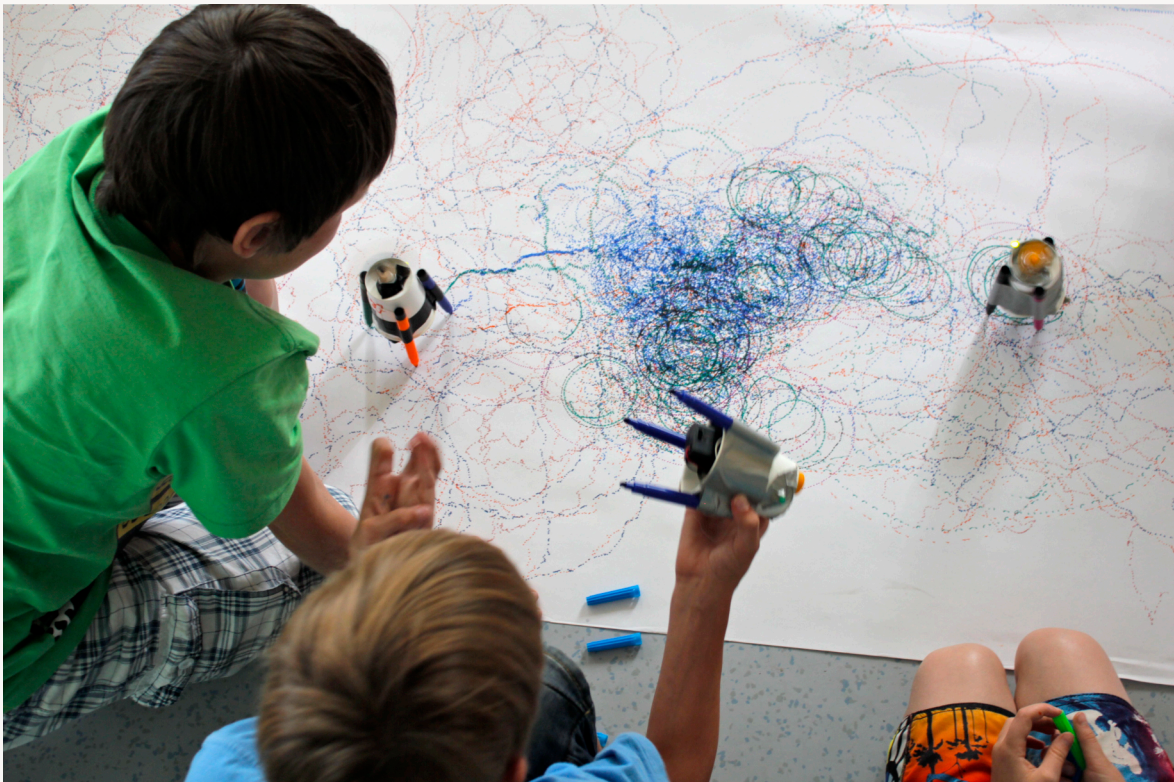
Vaikka digitaalisen tekniikan kaikkiaallisuus on luonut uusia mahdollisuuksia se on myös lisännyt eriarvoisuutta niiden välille, jotka ymmärtävät (ja joilla on pääsy) digitaalisen tekniikan ohjelmoitua luonnetta ja niiden jotka eivät. Käsityökoulu Robotti pyrkii vastaamaan näihin ongelmiin yhdistämällä taidekasvatuksen tapaa havainnoida, konkretisoida ja käsitteellistää asioita yhteen teknologia- ja tiedekasvatuksen kanssa.

Käsityökoulu Robotin taiteen perusopetuksen mediataiteiden opetussuunnitelma on luotu vuoden 2018 aikana. Opetussuunnitelma perustuu vuonna 2014 alkaneeseen jatkuvaan opetustoimintaan ja sen sisällöt ovat syntyneet Käsityökoulu Robotin opettajakunnan, yhdistyksen johtokunnan ja yhdistysaktiivien toiminnan tuloksena. Käsityökoulu Robotin tavoitteena on toimia esimerkkitapauksena kyseisenlaisesta lasten ja nuorten opetustoiminnasta. Yhdistys jakaa avoimesti toimintamallinsa ja oppimateriaalinsa kaikkien hyödynnettäväksi; ja edistämään ja tukemaan taiteenperusopetuksen toimijoiden ja muiden kasvattajien media- ja taidekasvatuksen työtä. Käsityökoulu Robotin tehtävä- ja oppimateriaalit löytyvät osoitteesta www.kasityokoulurobotti.fi. Käsityökoulu Robotin taiteen perusopetuksen mediataiteiden opetussuunnitelma ja siihen liittyvät vuonna 2018 tehdyt tehtävä- ja oppimateriaalit on toteutettu Opetus- ja kulttuuriministeriön tuella.

Taiteen perusopetus Käsiyökoulu Robotissa

Taiteen perusopetus

“Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta. Taiteen perusopetuksen tehtävänä on tarjota oppilaille mahdollisuuksia opiskella taidetta pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti. Opetuksella edistetään taidesuhteen kehittymistä ja elinikäistä taiteen harrastamista. Opetus kehittää taiteenalalle ominaista osaamista ja antaa valmiuksia hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Taiteen perusopetuksen tehtävänä on rakentaa kestävää tulevaisuutta taiteen keinoin. Opetus perustuu moniarvoiselle ja uudistuvalla kulttuuriperinnölle. Taiteenalan opetuksessa vahvistetaan oppilaan omaehtoisen ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja. Opinnot tukevat oppilaiden luovan ajattelun ja osallisuuden kehittymistä. Taiteen perusopetus vahvistaa oppilaiden identiteettien rakentumista ja kulttuurisen lukutaidon kehittymistä.

Taiteen perusopetus luo edellytyksiä taiteen ja taidekasvatuksen kehittämiseksi Suomessa. Taiteen perusopetuksen tehtävää toteutetaan yhteistyössä muiden taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.” (Opetushallitus 2017, 17)

Käsityökoulu Robotti järjestää yleisen oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta. Taiteen perusopetus perustuu lakiin taiteen perusopetuksesta 21.8.1998/633 ja asetukseen taiteen perusopetuksesta 6.11.1998/813. Käsityökoulu Robotin taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelma perustuu opetushallituksen taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteisiin 2017. Opetussuunnitelma on laadittu yhteistyössä opettajien, oppilaitosjohton kanssa ja se perustuu oppilaitoksen jatkuvaan opetustoimintaa ja sen kehityshistoriaan.

Käsityökoulu Robotin toiminta-ajatus

Käsityökoulu Robotin perustehtävä on tarjota taidekasvatusta lähtöistä opetusta elektronisen rakentamisen, ohjelmoinnin ja digitaalisen tuottamisen kentällä. Opetusta toteutetaan taiteen perusopetuksen mediataiteiden yleisen oppimäärän mukaisesti. Käsityökoulu Robotin opetustoiminta pohjautuu sekä media- ja elektronisen taiteen traditioon että maker-kulttuurin ja uuden digitaalisen tuottamisen kulttuuriin ja ilmiöihin. Tarkoituksena on antaa ensisijaisesti lapsille ja nuorille mahdollisuus jatkuvaan ja pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppimiseen samalla kannustaen heitä aktiiviseen oppijuuteen ja tutkivaan ja kokeilevaan toimijuuteen. Opetusta tarjotaan ensisijaisesti kouluikäisille lapsille, mutta myös varhaiskasvatustilaisille ja aikuisille mahdollisuuksien mukaan toimipistekohtaisesti. Tämän lisäksi Käsityökoulu Robotti tuottaa avoimia oppimateriaaleja; ja järjestää lyhyitä työpajoja ja leirejä eri ympäristöissä, kuten kirjastoissa ja museoissa, yhteistyössä eri toimijoiden ja kumppanien kanssa. Opetustoiminnan keskeisiä piirteitä ja arvoja ovat avoimuus, saavutettavuus, kestävä kehitys, aktiivinen oppiminen; vertaisoppiminen ja jakaminen; ja omaan ajatteluun ja luovuuteen kannustaminen.

Arvoperusta

“Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat arvoperustaan, jonka mukaan taiteen perusopetus rakentuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitukselle. Ihminen rakentaa elämänsä toimimalla vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristönsä kanssa. Taiteen perusopetus perustuu käsitykseen jokaisen ihmisen ainutlaatuisuudesta ja arvokkuudesta yksilönä ja yhteisöjen jäsenenä. Opetuksessa edistetään sukupuolten tasa-arvoa ja kunnioitetaan sukupuolen moninaisuutta. Opetus tukee ihmisenä kasvamista ajattelun taitoja ja luovuutta kehittämällä.

Opetuksen lähtökohtana ovat kullekin taiteenalalle ominaiset tiedon tuottamisen ja esittämisen tavat. Taiteeseen sisältyvät esteettisyyden, eettisyyden ja ekologisuuden kysymykset ohjaavat pohtimaan ja arvioimaan, mikä elämässä on merkityksellistä ja arvokasta. Taiteen perusopetuksessa luodaan pohjaa sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväille tulevaisuuksille.” (Opetushallitus 2017, 10)

Käsityökoulu Robotin opetustoiminta seuraa taiteen perusopetuksen arvoperustaa, jonka lisäksi oppilaitoksen keskeisiä arvoja ovat taide itseisarvona, avoimuus, saavutettavuus ja kestävä kehitys.

Avoimuus

Käsityökoulu Robotti pyrkii edistämään avoimuuden periaatetta koko toiminnan läpäisevänä ilmiönä. Se ilmenee opetustoiminnan ja siihen liittyvien oppimateriaalien avoimena jakamisena, pyrkimyksenä käyttää avoimia ohjelmistoja ja laitteistoja; ja kannustamalla oppilaita vastaavaan toimintaan. Avoimuus antaa mahdollisuuden osallistua.

Saavutettavuus

Saavutettavuuden ajatus nivoutuu yhteen avoimuuden kanssa. Toiminta tähtää siihen että että se olisi kaikkien saavutettavissa. Saavuttavuuteen pyritään esimerkiksi tarjoamalla toimintaa eri ympäristöissä ja tarvittaessa räätälöidysti eri kohderyhmille; ja antamalla matalan kynnyksen neuvoja ja oppimateriaaleja omaan harrastamiseen riippumatta esimerkiksi taloudellisista resursseista.

Kestävä kehitys

Käsityökoulu Robotti käsittelee opetustoiminnassaan kestävä kehitystä teknologisen kehityksen näkökulmasta. Uudet teknologiat luovat sekä uhkia että mahdollisuuksia. Käytännön tasolla opetustoiminta tähtää myös käytännön pieniin tekoihin esimerkiksi opettamalla laitteiden pitkäikäiseen käyttöön ja kierrättämiseen.

Taide itseisarvona

Käsityökoulu Robotti haluaa kannustaa omaan ilmaisuun ja vapaaseen kokeiluun. Taiteellinen työskentely, tutkiminen ja tekeminen media- ja elektronisen taiteen materiaalien ja välineiden avulla, kohti omaa ilmaisua ovat itsessään arvokkaita.

Oppimiskäsitys

“Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet perustuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan tavoitteiden suuntaisesti sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Kokemukset ja vuorovaikutus ympäristön kanssa samoin kuin eri aistien käyttö ja kehoisuus ovat oppimisen kannalta olennaisia.

Taiteen perusopetuksessa oppiminen on yksilöllistä ja yhteisöllistä tietojen ja taitojen rakentamista, joka vahvistaa oppilaan kulttuurista osallisuutta ja edistää hänen hyvinvointiaan. Oppiminen on kaikilla taiteenaloilla kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen prosessi, joka kehittää oppilaan tietoja ja taitoja monipuolisesti. Se on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään kokemuksiaan, tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisensa kehittämiseen. Harjoittelu ja harjoittelemaan oppiminen ovat merkityksellisiä taitojen kehittymisen kannalta. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ja kannustava ohjaus ja palaute vahvistavat oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta.” (Opetushallitus 2017, 11)

Käsityökoulu Robotin opetustoiminta seuraa Taiteen perusopetuksen oppimiskäsitystä, minkä lisäksi keskeisiä kohtia Käsityökoulu Robotin oppimiskäsityksessä ovat aktiivinen oppiminen; vertaisoppiminen ja jakaminen; ja omaan ajatteluun ja luovuuteen kannustaminen.

Aktiivinen oppiminen, vertaisoppiminen ja jakaminen

Käsityökoulu Robotti pyrkii ensisijaisesti kannustamaan oppilaitaan aktiiviseen oppimiseen ja aloitteelliseen toimintaan. Tähän liittyy keskeisesti vertaisoppiminen ja jakaminen. Ympäröivä maailma on täynnä tietoa ja resursseja joita voidaan hyödyntää ja jonka kartuttamiseen voi itsekkin osallistua avoimuuden periaatteen mukaisesti.

Omaan ajatteluun ja luovuuteen kannustaminen

Taiteelliselle työskentelylle ominaisesti Käsityökoulu Robotti kannustaa oppilaita rohkeaan, tutkivaan ja luovaan työskentelyyn. Kokeileminen ja virheiden tekeminen ymmärretään keinoina oppia. Tarkkoja oikeita ja vääriä tapoja ei ole ja kaikki voivat löytää oman tapansa toimia. Haluamme myös kannustaa ajatukseen siitä ettei itse tarvitse osata kaikkea, vaan voi toimia ryhmässä tai hyödyntää olemassa olevia valmiita resursseja ja muokata niitä itselleen sopiviksi.

Oppimisympäristöt ja työtavat

“Taiteen perusopetuksessa oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja käytäntöjä, joissa taiteenalan opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Lähtökohtana on, että oppimisympäristöt ovat fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallisia. Ne ovat ilmapiiriltään avoimia ja myönteisiä sekä rohkaisevat ja innostavat oppilaita kehittämään osaamistaan.

Monipuolisten oppimisympäristöjen tarkoituksena on tukea oppilaiden kasvua ja innostaa heidät oppimiseen. Ne myös tarjoavat jokaiselle oppilaalle mahdollisuuden onnistumiseen ja osaamisen kokemuksiin. Tavoitteena on, että oppimisympäristöt luovat edellytykset taiteenalalle ominaiseen aktiiviseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Tavoitteena on myös luoda edellytyksiä taiteiden välisen osaamisen kehittämiseen.

Oppimisympäristöjen suunnittelussa ja kehittämisessä otetaan huomioon oppilaiden tarpeet, taidot ja kiinnostuksen kohteet sekä oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuva osaamisen karttuminen. Asianmukaiset tilat, työvälineet ja materiaalit sekä tieto- ja viestintäteknologian tarkoituksenmukainen käyttö antavat mahdollisuuden taiteenalan opiskeluun opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Oppimisympäristöjen valinnassa otetaan huomioon oppilaitoksen ulkopuolisten toimijoiden tarjoamat mahdollisuudet. Erilaiset yhteistyöhankkeet muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja.” (Opetushallitus 2017, 12)

Käsityökoulu Robotti pyrkii fyysisissä opetustiloissaan tarjoamaan turvallisen, avoimen ja innostavan ilmapiirin, joka kannustaa oppilaita luovaan toimintaan. Toiminta perustuu vahvasti aktiiviseen ja yhteisölliseen oppimiseen. Käsityökoulu Robotin opetustoiminta ei ole paikkasidonnaista, vaan sitä voidaan järjestää monimuotoisesti eri tiloissa mukaan lukien sähköiset oppimisympäristöt. Opetustilanteissa jalkaudutaan mahdollisuuksien mukaan erilaisiin oppimista tukeviin ympäristöihin havainnoimaan, tutkimaan, aistimaan ja tekemään. Oppilaita kannustetaan huomaamaan ja käyttämään elinympäristössään omaan työskentelyyn olevat mahdollisuudet myös Käsityökoulu Robotin ulkopuolella esimerkiksi kouluissa, kirjastoissa, museoissa ja internetissä. Käyttämällä yhteisiä oppimisympäristöjä ja jakamalla resursseja luomme yhteisöllisyyttä ja tuemme kestävästä kehitystä.

Toimintakulttuuri

“Taiteen perusopetuksen oppilaitoksen toimintakulttuuri muotoutuu työtä ohjaavien normien tulkinnasta, vakiintuneista käytännöistä sekä sen jäsenten ajattelu- ja toimintatavoista. Yhteinen toimintakulttuuri edistää taiteen perusopetuksen tehtävän, arvoperustan ja oppimiskäsityksen mukaisen opetuksen toteuttamista. Toimintakulttuuri tulee näkyväksi kaikessa toiminnassa ja vaikuttaa oppilaan kokemukseen osallisuudesta ja opetuksen laadusta.

Taiteen perusopetuksessa on tavoitteena luoda oppimista ja kestävästä hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria, mikä edellyttää aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta. Lähtökohtana on yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta, joka syntyy yhdessä toimimisesta ja kaikkien ottamisesta mukaan toimintaan. Kannustavassa toimintakulttuurissa hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisten kautta. Arjen valinnoissa ja toiminnassa otetaan huomioon kestävä elämäntapa, kulttuurinen monimuotoisuus ja kielitietoisuus. Yhteinen toimintakulttuuri ohjaa myös taiteenalaan liittyvien oikeudellisesti suojeltujen etujen kuten sananvapauden, yksityisyyden suojan ja tekijänoikeuksien tuntemiseen.

Toimintakulttuurin kehittäminen tarkoittaa jatkuvaa pedagogiikan ja taiteenalan

osaamisen kehittämistä. Olennaista toimintakulttuurin kehittämisessä on oppilaitoksen johtaminen sekä opetuksen arkikäytäntöjen organisointi, suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi. Avointa ja rakentavaa vuorovaikutusta tarvitaan sekä oppilaitosyhteisön sisäisessä että huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä.” (Opetushallitus 2017, 12–13)

Käsityökoulu Robotin opetussuunnitelma on syntynyt toimintaa ylläpitävän yhdistysaktiivien ammatillisen ja taiteellisen työskentelyn ja opetustoiminnan tuloksena useiden vuosien aikana. Toimintaa ei ole rakennettu olemassa olevien sääntöjen tai vakiintuneiden taiteen tuottamisen tai käsillä tekemisen tapojen ja tekniikoiden perinteille. Toimintaa ohjaa vahvasti avoin ja vapaa kokeilu, tietoinen ja tiedostamaton väärin tekeminen, ja myös sattuma. Epäonnistuminen ja virheiden etsiminen ja korjaaminen ovat keskeisiä vaiheita elektronisessa rakentamisessa ja ohjelmoinnissa. Kaiken toiminnan pohjalla huomioidaan työskentelyyn liittyvät turvallisuustekijät. Käsityökoulu Robotti on avoin, osallistava ja vuorovaikutuksellinen yhteisö.

Toiminnan jatkuva kehittäminen

Oppilaitoksen toiminta elää jatkuvassa kehityksessä. Toiminta muuttuu ja ottaa muotoa jatkuvasti ympäröivän teknologisen ja digitaalisen maailman sekä taiteen kentän kehittymisen ja ilmiöiden mukana. Opetustoiminnan kokonaisvaltainen kehittäminen on osa oppilaitoksen toimintaa. Opetussisältöjä ja pedagogiikkaa kehitetään jatkuvasti osana opetustoimintaa, kouluttautumalla, seuraamalla alan kehityssuuntauksia; ja yhteistyöllä muiden toimijoiden kanssa. Oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen osallistetaan oppilaitoksen henkilökunnan lisäksi oppilaat, huoltajat ja oppilaitoksen yhteistyötahot.

Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa

Käsityökoulu Robotti tiedottaa toiminnastaan oppilaiden vanhempia sekä yleisesti että ryhmäkohtaisesti. Oppilaitos tarjoaa oppilaiden vanhemmille mahdollisuuden osallistua toimintaan eri tapahtumissa ja tutustua oman lapsen ryhmän toimintaan. Opetustoimintaa toteutetaan ennakkoluulottomasti sekä eri taidekasvatuksen toimijoiden, että muiden yhteistyötahojen; kuten taidelaitosten, kirjastojen ja yhdistystoimijoiden; kanssa. Hankkeilla ja muulla yhteistyötoiminnalla pyritään luomaan siltoja eri toimintakulttuurien välille uusia kokemuksia ja kohtaamisia luoden. Käsityökoulu Robotti pyrkii kumppanuuksien ja eri ympäristöissä toimimisen kautta lisäämään toimintansa saavutettavuutta. Samalla Käsityökoulu Robotti haluaa kannustaa lapsia ja nuoria oppilaitoksen ulkopuolisten eri tilojen resurssien ja mahdollisuuksien aktiiviseen haltuun ottamiseen ja hyödyntämiseen omassa työskentelyssään. Kumppanuuksia toteutetaan mahdollisuuksien mukaan paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Toiminnan arviointi, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Toiminnan arvioinnin tarkoituksena on tukea koulutuksen kehittämistä ja parantaa oppimisen edellytyksiä. Toiminnan arviointi perustuu lakiin taiteen perusopetuksesta 1301/2013 7 §.

Käsityökoulu Robotin antamaa mediataiteiden taiteen perusopetusta kehitetään opettajien, oppilaiden ja huoltajien kanssa. Koulutuksen järjestäjä kerää vuosittain oppilas- ja huoltaja-palautteen, jonka pohjalta toimintaa kehitetään. Opetussuunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan. Arvioinnissa huomioidaan opetuksen lisäksi oppimisympäristöt, laitteet ja materiaalit; opetushenkilökunta; kestävä kehitys ja mahdolliset tulevaisuuden kehitysehdotukset.

Käsityökoulu Robotissa noudatetaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa. Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 1329/2014 ja yhdenvertaisuuslain 1325/2014 mukaan Käsityökoulu Robotissa on laadittu erillinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, joka luodaan erillisenä asiakirjana. Tasa-arvo suunnitelma on laadittu yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden kanssa ja se voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma löytyy Käsityökoulu Robotin kotisivuilta <https://www.kasityokoulurobotti.fi/opetussuunnitelma>.

Yleinen oppimäärä

Opintojen laajuus

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on 500 tuntia, josta yhteisten opintojen laajuus on 300 tuntia ja teemaopintojen 200 tuntia. Laskennallisen laajuuden tunti on 45 minuuttia.

Opetus mahdollistaa opetussuunnitelmassa määriteltyjen taiteenalan oppimäärän tavoitteiden ja sisältöjen saavuttamisen. Opetus järjestetään joustavasti niin, että taiteenala, oppilaan ikä, aiemmin hankitut taidot ja tiedot sekä käytettävät opetusmenetelmät otetaan huomioon.

Yleisen oppimäärän opintojen lisäksi opetussuunnitelmaan on sisällytetty varhaisiän mediataiteiden kasvatus ja aikuisten opetus, joita toteutetaan mahdollisuuksien mukaan toimipistekohtaisesti.

Opintojen rakenne

Yleisen oppimäärän opinnot muodostuvat taiteenalan yhteisistä opinnoista ja teemaopinnoista. Yhteisten opintojen ja teemaopintojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt määritellään opetussuunnitelmissa. Yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen laajentaminen. Teemaopinnoissa voidaan tarjota vaihtoehtoisia ja eri laajuisia teemallisia opintokokonaisuuksia.

Varhaisiän opintoja voidaan järjestää eri laajuisina opintokokonaisuuksina. Varhaisiän opinnot ovat valmentavia opintoja eikä niitä hyväksilueta osana taiteenalan yleisen oppimäärän opintoja. Myös aikuisten opinnot voidaan järjestää eri laajuisina opintokokonaisuuksina.

Osa opinnoista voidaan toteuttaa eri mittaisina lyhytkursseina. Mikäli näiden lisäksi järjestetään muita lisäkursseja, ovat ne vapaaehtoisia eivätkä osa opintoja.

	Ikäryhmä	Opintokokonaisuus	Laajuus	Oppitunnit(45min.) / viikko	Oppitunnit (45min.) / opintovuosi
Varhaisiän opinnot	***				
Yhteiset opinnot	7–8 v.	Opintokokonaisuus 1	120h	2	60
	9–12 v.	Opintokokonaisuus 2	180h	2	60
Teemaopinnot	13–18 v.	Avoin työpaja	100h	2–3*	60–90
		Teemalliset työpajat	100h	**	
			500h yhteensä		
Aikuisten opinnot	****				

*Tuntimäärä määritellään opetuspistekohtaisesti

** Tuntimäärät riippuvat tarjottujen työpajojen laajuuksista ja suoritettujen työpajojen määrästä.

*** Varhaisiän opinnot suunnataan ensisijaisesti 5–6 vuotiaille ja opetuksen järjestämisestä päätetään toimipistekohtaisesti. Ensisijaista kohderyhmää nuorempien opetus päätetään toimipistekohtaisesti.

**** Aikuisten opintojen järjestämisestä päätetään toimipistekohtaisesti.

Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet

“Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tavoitteena on elinikäisen taidesuhteen ja kulttuurisen osallisuuden edistäminen. Mediataiteen opinnot tarjoavat innostavia ja monipuolisia mahdollisuuksia taiteen tekemiseen ja kokemiseen sekä taiteesta nauttimiseen. Oppilaita kannustetaan pohtimaan taiteen merkitystä omassa elämässä sekä vaikuttamaan omaan elinympäristöönsä taiteen keinoin.

Tavoitteena on oppimisen ilon, opiskelumotivaation ja luovan ajattelun edistäminen. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden yksilölliset oppimisen tarpeet ja lähtökohdat. Oppilasta kannustetaan ja ohjataan valitsemaan itselleen merkityksellisiä tapoja tehdä taidetta.

Oppinnoissa oppilaat kokeilevat, harjoittelevat ja soveltavat taiteenalansa ilmaisukeinoja moniaistisesti. Opetus tukee oppilaiden ajattelun taitojen ja monilukutaidon kehittymistä myös taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntämällä. Oppilaita kannustetaan tutustumaan taiteenalaan historiallisesta ja yhteiskunnallisesta näkökulmasta.” (Opetushallitus 2017, 11)

Oppimäärän yksilöllistäminen

Oppimäärää voidaan tarvittaessa yksilöllistää vastaamaan oppilaan opiskelu- ja oppimisedellytyksiä. Yksilöllistäminen toteutetaan laatimalla opiskelijalle henkilökohtainen opetussuunnitelma yhteistyössä opiskelijan ja huoltajan kanssa.

Oppimäärää pyritään mahdollisuuksien mukaan yksilöllistämään henkilökohtaisen opetussuunnitelman avulla esimerkiksi opintojen pidentämisellä, mahdollisuudella tukiopetukseen tai erilaisin apuvälinein. Yksilöllistämisen kohteena oleva oppilas osallistetaan prosessissa. Oppimäärä yksilöllistämistä voi esittää opettaja tai oppilaan huoltaja; lopullisesta yksilöllistämisen toteuttamisesta päättää oppilaitos.

Jos oppilas aloittaa opintonsa vasta yli 13-vuotiaana; aloittaa hän suoraan teemaopinnoissa ja opinnot mukautetaan sisältämään myös perusopintojen sisällöt.

Oppimisen arviointi opintojen aikana

“Arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan oppimista, tukea hänen edistymistään opinnoissa ja kehittää hänen edellytyksiään itsearviointiin. Palautteella ohjataan oppilasta omien tavoitteiden suuntaiseen opiskeluun sekä oman oppimisprosessin ymmärtämiseen. Oppilaan työskentelyä arvioidaan monipuolisesti. Arviointi on oppimiseen kannustavaa, oikeudenmukaista ja eettisesti kestävä.” (Opetushallitus 2017, 16)

—

“Oppilaan oppimista ohjataan ja arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessin eri vaiheissa. Arviointi ja sen pohjalta annettava jatkuva palaute on vuorovaikutteista ja edistää oppilaiden osallisuutta. Oppilaita ohjataan oman oppimisen pohdintaan

itsearviointi- ja vertaisarviointitaitoja kehittämällä. Oppilaita rohkaistaan havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä sekä antamaan rakentavaa palautetta.

Arviointi opintojen aikana perustuu opetussuunnitelmassa kuvattuihin yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuuksien tavoitteisiin. Opintojen aikaisessa arvioinnissa otetaan huomioon näissä opetussuunnitelman perusteissa kuvatut taiteenalan yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet. Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Oppilasta perehdytetään taiteenalan arvioinnin, periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista opintokokonaisuuksista koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmassaan päättämällä tavalla.” (Opetushallitus 2017, 16)

—

“Mediataiteiden yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet ovat Oma mediasuhde, Mediakulttuurin tuntemus, Ilmaisu sekä Vuorovaikutus ja osallisuus. Oppilaalle annettavaan oppimisen arviointiin sisältyy palautetta kaikista opetukselle asetetuista tavoitteista.

Yhteisissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilasta mediataiteiden perustaitojen hankkimisessa. Jatkuvassa arvioinnissa ja muussa palautteessa hyödynnetään monipuolisesti itse- ja vertaisarviointia.

Teemaopinnoissa arvioinnilla kannustetaan oppilasta yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen laajentamiseen. Arvioinnilla ja muulla palautteella tuetaan oppimistavoitteiden asettamista sekä reflektoinnin, itseohjautuvuuden ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä.” (Opetushallitus 2017, 39–40)

Mediataiteiden yleisen oppimäärän mukaisesti arvioinnin kohteina ovat oppilaan aktiivisuus ja osallistuminen opetukseen; omakohtainen kokemusten ja mielipiteiden jakaminen; työtapojen ja työkalujen käytön harjoittelu ja niiden soveltaminen omassa työskentelyssä; töiden ja työprosessien suunnittelu, toteutus ja arviointi; vuorovaikutus ja vaikuttaminen itsenäisesti ja ryhmänä työskentelyn ja niissä syntyneiden teosten kautta. Opettaja kertoo arvioinnin perusteet lukuvuoden aluksi oppilailleen. Arviointi toteutetaan lomakkeella.

Käsityökoulu Robotissa oppimisen arviointi ensisijaisesti tukee ja ohjaa oppilaan oppimista ja pyrkii kehittämään oppilaan omia itse-arviointikykyjä ja kannustamaan aktiiviseen oppimiseen, ryhmätyöhön ja jakamiseen. Opettaja antaa jatkuvaa palautetta opetustilanteessa. Arviointi on kannustavaa ja oppimista eteenpäinvievää. Oppimisen arvioinnin tueksi oppimista dokumentoidaan joko opettajan tai oppilaan tai molempien puolesta. Kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti oppilaat eivät saa kaikkia teoksia itselleen, vaan materiaaleja kierrätetään ja oppilaita kannustetaan materiaalien uusiokäyttöön. Tällöin oppimisen lisäksi myös teoksia dokumentoidaan. Lukuvuoden alussa opettaja antaa oppilaille ja vanhemmille kuvauksen tulevista sisällöistä ja tavoitteista ja lukuvuoden päätteeksi yleisen koontin toteutuneista sisällöistä ja tavoitteista. Ryhmät esittelevät työskentelyään vanhemmille lukukausittain järjestetyllä opetuskerralla ja mahdollisella toimipistekohtaisella oppilastyönäyttelyllä. Oppilaiden vanhempia rohkaistaan osallistumaan ja olemaan yhteydessä opettajien ja oppilaitoksen kanssa.

Oppilaaksi ottamisen periaatteet

Taiteen perusopetuksen ryhmiin oppilaat otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä. Jatkamisesta on ilmoitettava kevätlukukauden päättyessä oppilaitoksen ilmoittamaan päivämäärään mennessä.

Oppilailla on mahdollisuus anoa vapaaoppilaspaikkaa koko lukuvuoden kestäville kursseille. Käsityökoulu Robotti päättää vapaaoppilaspaikoista lukuvuosi kerrallaan.

Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

“Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustaminen tehdään perustuen selvityksiin oppilaan opinnoista tai näyttöihin osaamisesta sekä suhteessa kunkin hyväksiluettavan opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin. Myös oppilaan siirtyessä opiskelemaan oppimäärästä toiseen osaamisen tunnustamisessa ja opintojen hyväksilukemisessa menetellään, kuten edellä on kuvattu.” (Opetushallitus 2017, 16)

Lapsi tai nuori voi aloittaa opiskelun Käsityökoulu Robotissa minkä ikäisenä tahansa. Tällöin oppilas voi saada tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat, aiemmin toisaalla suoritettut opinnot tai muutoin hankitut tiedot ja taidot hyväksiluetuiksi. Kaikissa tapauksissa uusi oppilas pyritään sijoittamaan ikäänsä ja osaamistaan vastaavaan ryhmään, mikä parhaiten nähdään tukevan oppilaan oppimista.

Todistukset

Päättötodistus

Oppilaalle annetaan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut sekä yleisen oppimäärän yhteiset opinnot, 300 tuntia, että teemaopinnot, 200 tuntia, yhteensä vähintään 500 tuntia. Opintokokonaisuudet voivat sisältää myös taiteen perusopetuksen muun taiteenalan opintoja tai opintokokonaisuuksien tavoitteisiin ja sisältöihin rinnastettavia täydetäviä opintoja, jotka ovat tapauskohtaisesti ja harkiten hyväksiluettu. Todistukseen merkitään kaikki oppilaan suorittamat opintokokonaisuudet.

Osallistumistodistus

Oppilaalle annetaan pyydettyessä osallistumistodistus suorittamistaan taiteenalan yleisen oppimäärän opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä.

Mediataiteet

Käsityökoulu Robotin mediataiteiden yleisen oppimäärän tehtävänä on tarjota oppilaalle monipuolisia kokemuksia elektronisen- ja mediataiteen; ja maker-kulttuurin kentiltä. Opintojen aikana oppilas sekä tekee itse että pääsee kokemaan ja osallistumaan taiteenalan moniulotteiseen kulttuuriin ja toimintakenttään.

Käsityökoulu Robotin mediataiteiden perusopetus rakentuu elektronisen-, media- ja digitaalisen taiteen sekä maker-kulttuurin traditioille, sen tavoille ilmaista ja sen ilmiöille. Opetus sisältöjen keskeisiä elementtejä ovat elektroninen rakentaminen, ohjelmointi ja digitaalinen tuottaminen. Opetustoiminta on rajoja rikkovaa ja uutta luovaa.

Käsityökoulu Robotin tehtävänä on vahvistaa oppilaan valmiuksia käyttää elektroniikkaa, ohjelmointia ja uusia digitaalisen tuottamisen välineitä omassa luovassa toiminnassa ja ilmaisemaan itseään niiden avulla. Erityisesti opetuksessa painotetaan aktiivista, kokeilevaa ja ennakkoluulotonta tutkivaa suhtautumista ympäröivään maailmaan. Opetustoiminta tukee oppilaan kasvua ja identiteetin rakentumista ja osallisuutta ympäröiviin kulttuureihin. Opinnot antavat oppilaalle mahdollisuuden tuoda esiin omaa kokemusmaailmaansa ja tutustua uusiin ilmiöihin samalla luoden pohjaa oman taidesuhteen kehittymiselle ja elinikäisen harrastamisen kehittymiselle.

Yhteisten opintojen tarkoitus on antaa oppilaalle mahdollisuus tutustua laajasti erilaisiin tekniikoihin, työskentelytapoihin, työkaluihin ja materiaaleihin yhdessä taiteen alan tradition ja nykyhetken ilmiöiden kanssa. Opintojen edetessä oppilasta kannustetaan itsenäiseen työskentelyyn ja työskentelyyn osana ryhmää. Teemaopintojen työpajassa oppilasta ohjataan toteuttamaan teoksia ja tutkivaa taiteellista työskentelyä itsenäisesti tai osana ryhmää omista tai yhteistä kiinnostuksen kohteista lähtien. Teemaopintojen lyhytkursseilla oppilas pääsee

sekä syventämään osaamistaan määrättyissä tekniikoissa ja laajentamaan osaamistaan uusissa aihealueissa. Taidevierailut ja näyttelykäynnit kuuluvat opetukseen.

Käsityökoulu Robotin opetustoiminnan läpäisee kolme taiteenalakohtaista kokonaisuutta ja ilmaisuvälinettä, jotka ovat elektroninen rakentaminen, ohjelmointi ja digitaalinen tuottaminen. Opetus rakentuu näiden kolmen kokonaisuuden ympärille, joista jokaisen määrällinen osuus on noin kolmannes.

Elektroninen rakentaminen sisältää taitojen, tekniikoiden, käsitteiden ja työkalujen tuntemuksen. Tähän liittyvät esimerkiksi kolvaus, yleismittarin käyttö, virtapiiri, rinnan- ja sarjaankytkentä, kytkentäkaaviot, laitteiden rakentaminen eri alustoille ja prototyyppien kokeilu, erilaiset virtalähteet ja sähköturvallisuus. Materiaalituntemuksen kautta opimme tuntemaan ja käyttämään keskeisiä elektroniikan komponentteja ja materiaaleja kuten vastus, led, kondensaattori, mikropiiri ja transistori. Elektronisen rakentamisen keskeisenä tavoitteena on perusteiden oppiminen ja tätä seuraava luova rakentaminen ja rohkea kokeilu esimerkiksi äänen, valon, liikkeen ja interaktiivisuuden kanssa. Elektronisen rakentamisen kentällä tutustutaan myös vaihtoehtoihin ja uusiin materiaaleihin, kuten esimerkiksi e-tekstiilit. Elektronisen rakentamisen keskeinen traditio Käsityökoulu Robotissa on circuit bending eli laitehakkerointi. Myös kestävä kehitys on keskeinen teema elektronisessa rakentamisessa.

Ohjelmointia lähestytään työkaluna jolla voidaan muokata ja ohjata sekä laitteita että graafisia käyttöliittymiä. Oppilas tutustuu erilaisiin ohjelmointiympäristöihin ja työkaluihin; näiden perusrakenteisiin ja käsitteisiin. Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia ohjelmointialustoja ja käyttämään niitä osana omaa ilmaisuaan. Samalla oppilas oppii hyödyntämään olemassa olevia ohjelmointipankkeja, koodikirjastoja ja ohjemateriaaleja; ja jakamaan omia ohjelmiaan.

Digitaalisessa tuottamisessa oppilas oppii hyödyntämään erilaisia digitaalisia työkaluja omassa ilmaisussaan. Oppilas tutustuu sekä uusiin teknologioihin ja ilmiöihin ja oppii tuottamaan ja käsittelemään esimerkiksi grafiikkaa, elävää kuvaa ja ääntä digitaalisesti. Digitaalisessa tuottamisessa opitaan työstämään ympäröivää fyysistä maailmaa digitaalisin työkaluin.

Varhaisiän mediataiteiden kasvatusta

“Varhaisiän mediataiteiden kasvatuksessa oppiminen tapahtuu leikkien, tutkien, liikkuen sekä taiteellisesti ilmaisten ja kokiin. Taidetta, mediaa ja teknologiaa lähestytään toiminnallisesti ja elämyksellisesti luovuutta sekä osallisuutta edistäen. Lapsia rohkaistaan omien havaintojen, ajatusten ja näkemysten ilmaisemiseen mediataiteiden välineillä. Heitä kannustetaan kokeilemiseen, pitkäjänteiseen harjoitteluun ja yhdessä toimimiseen. Toiminnan lähtökohtana ovat lasten omat kokemukset, kysymykset ja havainnot. Lapsia innostetaan tutkimaan, käyttämään ja tuottamaan esityksiä erilaisissa ympäristöissä. Tavoitteena on lapsen ilmaisun, valmiuksien ja osaamisen monipuolinen edistäminen. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän mediataiteiden kasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.” (Opetushallitus 2017, 35)

Käsityökoulu Robotin varhaisiän mediataiteiden kasvatuksen tavoitteena on luoda pohjaa myöhemmille oppinnoille.

Varhaisiän mediataiteiden kasvatuksen opintokokonaisuutta järjestetään mahdollisuuksien mukaan toimipistekohtaisesti. Varhaisiän mediataiteiden taidekasvatusta järjestetään ensisijaisesti 5–6 vuotiaille. Opetus voidaan järjestää yksin tai yhdessä vanhempien kanssa ikäryhmän tarpeet huomioiden. Varhaisiän opetusta järjestämisen laajuudesta päätetään toimipistekohtaisesti.

Käsityökoulu Robotin varhaisiän mediataiteiden kasvatuksen sisällöllisinä lähtökohtina ovat lasten omat mediaympäristöt, teknologia ilmaisun keinona ja taiteenalaan liittyvät traditiot ja ajankohtaiset ilmiöt. Opetuksessa käytetään Käsityökoulu Robotin keskeisiä välineitä ja käsitellään sille keskeisiä teemoja; elektronista rakentamista, ohjelmointia ja digitaalista tuottamista.

Mediataiteiden yhteiset opinnot

Opintokokonaisuudet

Mediataiteiden yleisen oppimäärän yhteisten opintojen laajuus on 300 tuntia ja se rakentuu kahdesta opintokokonaisuudesta. Opintokokonaisuuden opinnot oppilas voi koota lukuvuosittain järjestettävistä, viikottaisista opinnoista ja mahdollisista kurssimuotoisista opinnoista joita tarjonnasta päätetään toimipistekohtaisesti. Ensimmäinen opintokokonaisuus on suunnattu ensisijaisesti 7–8 -vuotiaille ja toinen opintokokonaisuus ensisijaisesti 9–12 -vuotiaille. Molemmissa opintokokonaisuuksissa käsitellään kaikkia keskeisiä sisältöjä ikäryhmän ja yksilöiden taitotasot huomoiden. Opintokokonaisuudet rakentuvat vuosittain suunniteltaville sisältö- ja aihekokonaisuuksille ja opinnot etenevät osaamista laajentaen ja syventäen.

OPINTOKOKONAIKUUS 1, 7-8 -vuotiaille, 120 tuntia

OPINTOKOKONAIKUUS 2, 9-12 -vuotiaille, 180 tuntia

Elektroninen rakentaminen

- Työkalut
- Komponentit ja muut materiaalit
- Sähkön perusteet, kytkennät ja sähköturvallisuus

Ohjelmointi

- Tekstipohjaisen ja visuaalisen ohjelmointiympäristön perusteet
- Laite-ohjelmointi
- Graafisen käyttöliittymän ohjelmointi

Digitaalinen tuottaminen

- Digitaalisten työkalujen tutkiminen ja työstäminen

Toimiminen yksin ja ryhmässä

- Työskentely yksin, parin kanssa ja ryhmissä
- Vertaisoppiminen ja jakaminen

Kulttuurintuntemus

- Taiteen ja teknologian ilmiöt ja traditiot
- Näyttelykäynnit
- Internet ja muut lähteet
- Oppilaan omat kiinnostuksen kohteet

Tavoitteet

Käsityökoulu Robotti toteuttaa Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden asettamia tavoitteita oman toimintansa taiteen alan toimintakulttuuriin ja sisältöjen tulokulmasta.

Oma mediasuhde

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- rakentaa omakohtaista suhdettaan mediaan, taiteeseen ja teknologiaan
- tutustuu ympäröiviin mediaympäristöihin ja niiden toimintamekanismeihin
- tulkitsee ja arvottaa erilaisia mediataiteiden teoksia.

Mediakulttuurin tuntemus

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- tutustuu mediataiteiden kulttuureihin
- saa kokemuksia mediataiteille ominaisista tuotanto- ja esitystavoista havainnoi ympäröivän mediamaailman ilmiöitä.

Ilmaisu

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- tutustuu taiteenalalle ominaisiin työskentelytapoihin ja ilmaisun keinoihin
- harjoittelee mediateknologian käyttöä oman ajattelunsa ja ilmaisunsa välineenä
- saa kokemuksia todellisuuden representoimisesta mediavälineiden avulla ja kehittää siinä tarvittavia ajattelun taitojaan.

Vuorovaikutus ja osallisuus

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- tutustuu tekijän, teoksen ja yleisön välisen vuorovaikutuksen mahdollisuuksiin
- harjoittelee vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja ryhmän jäsenenä
- saa kokemuksia mediateknologian hyödyntämisestä osallistumisessa ja vaikuttamisessa.

(Opetushallitus 2017, 36)

Keskeiset sisällöt

Yhteisissä opinnoissa oppilas tutustuu elektronisen-, media- ja digitaalisentaiteen ja maker-kulttuurin eri ilmiöihin, toimintatapoihin, välineisiin ja traditioon. Opetus rakentuu elektronisen rakentamisen, ohjelmoinnin ja digitaalisen tuottamisen traditioille ja tekniikoille osana taiteellista ja luovaa toimintaa. Oppilas luo omaa suhdettaan ympäröivään

mediamaailmaan ja taiteeseen tekemällä ja kokemalla itse. Opetuksessa käsitellään yleisiä taiteenalan että median ilmiöitä yhdessä oppilaan omien aihealueen kiinnostuksen kohteiden kanssa.

Omat mediaympäristöt

*“Opetuksen sisältöjä rakennetaan oppilaan omista mediaympäristöistä ja -välineistä. Opetuksessa käsitellään oppilaan omaa mediasuhdetta. Opintoissa pohditaan omien teosten henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun mediakulttuuriin.”
(Opetushallitus 2017, 37)*

Käsityökoulu Robotin opetuksessa käsitellään oppilaiden omia mediaympäristöjä ja -laitteita, kuten tietokonepelejä, älypuhelimia, sosiaalista mediaa ja internetiä; miten ja mihin niitä käytetään, millaisia ilmiöitä niihin liittyy; ja millaisia velvollisuuksia, vastuita ja mahdollisuuksia niiden käyttämiseen liittyy. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden käsillä olevia medialaitteita ja ohjataan käyttämään saavutettavia ja avoimia työkaluja ja ohjelmistoja. Oppilasta ohjataan havainnoimaan oman elinympäristönsä digitaalisuutta ja ohjelmoitua luonnetta; ja toimimaan siinä osallisena. Oman työskentelyn, suunnittelun ja toteuttamisen kautta oppilas oppii ymmärtämään ja käsitteellistämään ympäröivää maailmaa. Opetuksessa käsitellään myös tekijänoikeuksia, sananvapauden ja yksityisyyden suojaa.

Teknologia ja taide

“Opetuksessa käsitellään teknologiaa mediataiteet läpäisevänä ilmiönä. Teknologiaa tutkitaan ilmaisun ja esittämisen välineenä ja sisältönä. Opetuksessa tarkastellaan keskeisten taiteenalojen filosofiaa.” (Opetushallitus 2017, 37)

Käsityökoulu Robotin opetuksessa teknologia on sekä tuottamisen väline että sisältö, jonka ympärille rakentuvia ilmiöitä havainnoidaan, pohditaan ja opitaan ymmärtämään. Teknologiaa, kuten elektroniikka, lähestytään taiteellisen työskentelyn välineenä, missä on määrättyjä traditioon perustuvia tekniikoita. Teknologia ymmärretään välineenä joka elää alati muutoksessa, jolloin kyseisen välineen vapaa kokeilu sen hyödyntäminen itselle merkityksellisellä tavalla on keskeistä. Opetuksessa käsitellään ja tutkitaan teknologioihin liittyviä ajankohtaisia kysymyksiä ja pohditaan niiden mahdollisuuksia ja vaikutuksia.

Traditiot ja ajankohtaiset ilmiöt

*“Opetuksen sisällöt valitaan mediataiteiden traditioista ja tulevaisuuden näkymistä sekä ajankohtaisista ja oppilaita koskettavista mediakulttuurisista ilmiöistä.”
(Opetushallitus 2017, 37)*

Käsityökoulu Robotin opetuksen sisällöt valitaan elektronisen rakentamisen, ohjelmoinnin ja digitaalisen tuottamisen tekniikoiden kentältä, sen traditioista ja ajankohtaisista ilmiöistä, suhteessa niiden hyödyntämisessä osana luovaa ja taiteellista toimintaa. Keskeisiä traditioita ovat esimerkiksi circuit bending elektronisessa rakentamisessa, interaktiivinen taide ohjelmoinnissa ja 3D-mallintaminen ja tulostaminen digitaalisessa tuottamisessa. Mediataiteen traditiolle ominaisesti sisällöt eivät ole sidottuja yksittäisiin välineisiin ja tekniikoihin, vaan teknologian kehittyessä uudet välineet otetaan käyttöön ja tutkittavaksi.

Mediataiteiden teemaopinnot

Opintokokonaisuudet

Yleisen oppimäärän teemaopintojen laajuus on 200 tuntia ja se rakentuu yhdestä opintokokonaisuudesta. Teemaopinnot on suunnattu lähinnä 13–19 -vuotiaille nuorille. Opintokokonaisuuden opinnot oppilas voi koota lukuvuosittain järjestettävistä, viikoittaisista opinnoista ja kurssi- ja työpajamuotoisista opinnoista. Viikoittaisten opintojen runkona on avoin työpaja, mikä rakentuu ensisijaisesti oppilaan oma-aloitteelliseen ja omiin kiinnostuksen kohteisiin pohjautuvaan työskentelyyn, mitä opettaja tukee ja ohjaa. Viikoittaisten opintojen rinnalla järjestetään kurssi- ja työpaja muotoisia lähtökohtaisesti syventäviä opetuskokonaisuuksia eri osa-alueista. Aihealueet päätetään lukukausikohtaisesti ja niiden järjestämisessä kuullaan oppilaiden toiveet. Aihealueita kyseisissä kurseissa ja työpajoissa voivat olla esimerkiksi keino todellisuus, circuit bending, Arduino-ohjelmointi, projection mapping, äänittäminen ja äänen jälkikäsitteily. Työpajat ja kurssit voivat olla myös johdantoja uusiin aihealueisiin ja tekniikoihin. Teemaopintojen tavoitteena on ajattelun ja ilmaisun syventäminen sekä tietojen ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen.

AVOIN TYÖPAJA, 13–18 -vuotiaille, 100 tuntia

Avoin työpaja

- Tutkimus, suunnittelu ja toteutus
- Henkilökohtainen ja ryhmässä työskentely
- Tiedon ja tarvikkeiden hankkiminen ja soveltaminen

Teemalliset työpajat

- Syventävät työpajat
- Uusien tekniikoiden ja ilmiöiden työpajat

Tavoitteet

Käsityökoulu Robotti toteuttaa Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden asettamia tavoitteita oman toimintansa taiteen alan toimintakulttuuriin ja sisältöjen tulokulmasta.

Oma mediasuhde

- Opetuksen tavoitteena on, että oppilas*
- kehittää omakohtaista suhdettaan mediaan, taiteeseen ja teknologiaan
 - laajentaa mediataiteiden tuntemustaan ja kehittää kriittistä medialukutaitoaan
 - työskentelee ja ilmaisee itseään omassa mediaympäristöissään.

Mediakulttuurin tuntemus

- Opetuksen tavoitteena on, että oppilas*
- laajentaa valitun mediavälineen tai mediataiteen alueen tuntemustaan
 - perehtyy mediataiteisiin liittyvään toimintaan oppilaitoksen ulkopuolella
 - tutkii teoksissaan ympäröivän mediamaailman ilmiöitä.

Ilmaisu

- Opetuksen tavoitteena on, että oppilas*
- laajentaa valitun mediavälineen tai mediataiteiden alueen osaamistaan
 - käyttää mediatekniologiaa oman ajattelunsa ja ilmaisunsa välineenä
 - kehittää taitojaan työskennellä ja tehdä teoksia mediateknologian keinoin.

Vuorovaikutus ja osallisuus

- Opetuksen tavoitteena on, että oppilas*
- käyttää mediataiteiden tarjoamia vuorovaikutuksen mahdollisuuksia omassa ilmaisussaan
 - työskentelee ja tekee teoksia yksin ja yhteistyössä muiden kanssa
 - ymmärtää osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia mediataiteissa.

(Opetushallitus 2017, 37-38)

Keskeiset sisällöt

Käsityökoulu Robotin teemaopinnoissa oppilas laajentaa osaamistaan, kehittää taitojaan ja suhdettaan valituilla osa-alueilla elektronisen-, media- ja digitaalisentaiteen ja maker-kulttuurin kentällä. Opetus rakentuu elektronisen rakentamisen, ohjelmoinnin ja digitaalisen tuottamisen traditioille ja tekniikoille osana taiteellista ja luovaa toimintaa. Oppilas luo omaa suhdettaan ympäröivään mediamaailmaan ja taiteeseen tekemällä ja kokemalla itse. Opetuksessa käsitellään yleisiä taiteenalan että median ilmiöitä yhdessä oppilaan omien aihealueen kiinnostuksen kohteiden kanssa.

Omat mediaympäristöt

“Opetuksen sisältöjä rakennetaan oppilaan omista mediaympäristöistä ja –välineistä. Opetuksessa käsitellään oppilaan omaa mediasuhdetta. Opinnoissa pohditaan omien teosten henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun mediakulttuuriin.” (Opetushallitus 2017: 38)

Käsityökoulu Robotin opetuksessa käsitellään oppilaiden omia mediaympäristöjä ja –laitteita, kuten tietokonepelejä, älypuhelimia, sosiaalista mediaa ja internetiä; miten ja mihin niitä käytetään, millaisia ilmiöitä niihin liittyy; millaisia velvollisuuksia ja vastuita niiden käyttämiseen liittyy. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden käsillä olevia medialaitteita ja ohjataan käyttämään saavutettavia ja avoimia ohjelmistoja. Oppilasta ohjataan havainnoimaan oman elinympäristönsä digitaalisuutta ja ohjelmoitua luonnetta; ja toimimaan siinä osallisena. Oman työskentelyn, suunnittelun ja toteuttamisen kautta oppilas oppii ymmärtämään ja käsitteellistämään ympäröivää maailmaa. Opetuksessa käsitellään myös tekijänoikeuksia, sananvapauden ja yksityisyyden suojaa.

Teemaopinnoissa jatketaan, laajennetaan ja syvennetään yhteisten opintojen sisältöjä. Oppilaan omat mediaympäristöt korostuvat itsenäisen työskentelyn lisääntyessä. Opettaja ohjaa oppilasta tutkimaan monipuolisesti erilaisia oppilasta itseään kiinnostavia aiheita ja ilmiöitä samalla hyödyntäen välineitä joiden käyttäminen on oppilaalle saavutettavaa. Ohjaavan opettajan tehtävänä on myös ohjata oppilasta tutustumaan käsittelemään ja tutustumaan eri toimintaympäristöjä, välineitä ja ilmiöitä monipuolisesti.

Teknologia ja taide

“Opetuksessa käsitellään teknologiaa mediataiteet läpäisevänä ilmiönä. Teknologiaa tutkitaan ilmaisun ja esittämisen välineenä ja sisältönä. Opetuksessa tarkastellaan keskeisten taiteenalojen filosofiaa.” (Opetushallitus 2017, 38)

Käsityökoulu Robotin opetuksessa teknologia on sekä tuottamisen väline että sisältö, jonka ympärille rakentuvia ilmiöitä havainnoidaan, pohditaan ja opitaan ymmärtämään. Teknologiaa, kuten elektroniikka, lähestytään taiteellisen työskentelyn välineenä, missä on määrättyjä traditioon perustuvia tekniikoita. Teknologia ymmärretään välineenä joka elää alati muutoksessa, jolloin kyseisen välineen vapaa kokeilu sen hyödyntäminen itselle merkityksellisellä tavalla on keskeistä. Opetuksessa käsitellään ja tutkitaan teknologioihin liittyviä ajankohtaisia kysymyksiä ja pohditaan niiden mahdollisuuksia ja vaikutuksia.

Teemaopinnoissa jatketaan, laajennetaan ja syvennetään yhteisten opintojen sisältöjä. Teemaopinnot tarjoavat oppilaalle mahdollisuuden sekä syventää jo yhteisissä opinnoissa saatua osaamistaan määrättyillä elektronisen rakentamisen, ohjelmoinnin tai digitaalisen tuottamisen osa-alueilla. Teemaopinnoissa oppilas pääsee myös laajentamaan osaamistaan kokonaan uusilla teknologiaa ja taidetta yhdistävissä tekniikoissa ja aihealueissa. Teemaopintojen rungon rakentaa jatkuva koko vuoden työpaja, missä oppilas työskentelee yksin tai ryhmässä oman projektin parissa. Muu opetus toteutetaan eri laajuisina lyhytkursseina.

Traditiot ja ajankohtaiset ilmiöt

“Opetuksen sisällöt valitaan elektronisen rakentamisen, ohjelmoinnin ja digitaalisen tuottamisen traditioista ja tulevaisuuden näkymistä sekä ajankohtaisista ilmiöistä osana mediataiteen ja mediakulttuurin kenttää.” (Opetushallitus 2017, 38)

Käsityökoulu Robotin opetuksen sisällöt valitaan elektronisen rakentamisen, ohjelmoinnin ja digitaalisen tuottamisen tekniikoiden kentältä, sen traditioista ja ajankohtaisista ilmiöistä, suhteessa niiden hyödyntämisessä osana luovaa ja taiteellista toimintaa. Keskeisiä traditioita ja ajankohtaisia ilmiöitä ovat esimerkiksi circuit bending elektronisessa rakentamisessa, robotiikka ohjelmoinnissa ja 3D-mallintaminen ja tulostaminen digitaalisessa tuottamisessa. Mediataiteen traditiolle ominaisesti sisällöt eivät ole sidottuja yksittäisiin välineisiin ja tekniikoihin, vaan teknologian kehittyessä uudet välineet otetaan käyttöön, tutkittavaksi ja välineeksi.

Teemaopinnoissa traditioiden ja ajankohtaisten ilmiöiden käsittely laajentuu ja syvenee. Opinnot voivat rakentua määrätyn tradition tai ajankohtaisen ilmiön ympärille. Tällaisia sisältöjä voivat esimerkiksi olla biotaide, keinoäly tai e-tekstiilit.

Aikuisten opetus

“Aikuisten opetuksessa noudatetaan yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Aikuisten opetuksen tavoitteena on tukea opiskelijan omien tavoitteiden asettamista, opintojen suunnittelua ja itsenäistä työskentelyä. Opintojen tavoitteena on antaa valmiuksia luovalle ilmaisulle ja soveltamiselle sekä osallistumiselle ja vaikuttamiselle.” (Opetushallitus 2017, 33)

Käsityökoulu Robotti järjestää aikuisten opetusta toimipaikkakohtaisesti. Opetusta voidaan järjestää eri laajuisina kokonaisuuksina.

Työtavat mediataiteiden opetuksessa

“Työtavojen valinnoilla tuetaan leikkiin, tutkimiseen, kokeilemiseen ja taiteelliseen ilmaisuun perustuvaa mediataiteiden tavoitteellista ja pitkäjänteistä opiskelua. Työtavoilla edistetään oppilaan aktiivista toimijuutta. Mediataiteiden ja mediakulttuurin ilmiöitä tutkitaan yksin ja yhdessä. Oppimisympäristöt mahdollistavat opinnoissa keskeisten vuorovaikutuksen, ryhmätyöskentelyn ja yhdessä oppimisen taitojen kehittymisen. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan oppilaiden työskentelyä ja oppimisprosessin suunnittelua, havainnointia, toteuttamista, dokumentointia ja arviointia. Oppilaita kannustetaan osallistumaan opetuksen suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Valitut työtavat ja oppimisympäristöt mahdollistavat erilaiset työskentelyprosessit, työskentelyn tarvittavalla mediateknologialla sekä työskentelyn ja teosten esittämisen yleisöille. Mediataiteille ominaisesti teokset tavoittavat yleisönsä järjestetyissä tilaisuuksissa ja julkisessa tilassa sekä fyysisissä että virtuaalisissa ympäristöissä.” (Opetushallitus 2017, 39)

Käsityökoulu Robotti luomaan turvallisen ja kannustavan paikan yhteiseen työskentelyyn, kokeiluun ja tutkimiseen, missä oppilaat voivat kokoontua yhteen. Työskentely tapahtuu yksin ja yhdessä tutkien ja tehden. Samalla Käsityökoulu Robotti pyrkii opetuksessaan mahdollisuuksien mukaan jalkautumaan eri ympäristöihin ja osoittaa niiden hyödyntämisen mahdollisuudet oppilaille. Käsityökoulu Robotin keskeisiksi työvälineiksi ovat muodostuneet elektronisen rakentamisen välineet ja materiaalit, kuten juotosasemat ja elektroniikan komponentit; tietokoneet joissa käytetään lähtökohtaisesti avoimia ohjelmistoja ohjelmointialustoina, esimerkiksi Arduinoa IDE:tä; ja uuden digitaalisen tuottamisen välineet kuten 3D printterit ja 3D-mallinnus palveluita, kuten Tinkercad. Teknologian kehittymisen myötä myös käytettävät ja toiminnan kohteena olevat laitteet muuttuvat ja kehittyvät. Työtavoillaan Käsityökoulu Robotti ei halua ainoastaan tukea oppimista oppilaitoksen sisällä, vaan tarjota oppilailleen elinikäisen toimintamalliin ja asenteen oppimiseen, aktiiviseen toimijuuteen, omaan ilmaisuun ja osallisuuteen ympäröivässä maailmassa.

Lähteet

Opetushallitus: 2017, Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2017, Määräykset ja ohjeet 2017:11a. Helsinki: Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy

KÄSITYÖKOULU ROBOTTI

